

Nagrađena dela nagradom „22 decembar” u službi nauke i usavršavanja sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite

Povodom Dana Jugoslovenske narodne armije savezni sekretar za narodnu odbranu, admiral flote Branko Mamula, dodelio je tradicionalne nagrade »22. decembar« sedamnaestorici autora čija su dela ocenjena kao najuspešnija u 1983. godini. Ta priznanja autorima najboljih ostvarenja iz oblasti vojne teorije i ratne veštine, medicinsko-bioloških nauka, pronalazaštva i tehničkog unapređenja, društvenih nauka i za izvanredne uspehe u rukovođenju i komandovanju, u ime saveznog sekretara za narodnu odbranu, uručio je načelnik Generalštaba JNA, general-pukovnik Petar Gračanin.

Nagrade su dobili:

1. Iz oblasti vojne teorije i ratne veštine, general-major u penziji Petar Kleut, za delo »Partizanska taktika«, pukovnik prof. dr Rudi Debijađi, potpukovnik dr Nikola Ranković i potpukovnik mr ph Luka Perović, za delo »Psihofizička opterećenost pilota u toku leta«;

2. Iz oblasti medicinsko-bioloških nauka, pukovnik prof. dr Momčilo Mitrović i potpukovnik dr Mirza Džinić, za delo »Laser u medicini«, i pukovnik dr Milan Radović, za delo »Prilog organizaciji snabdevanja krvlju, hemoproduktima i infuzijskim rastvorima sanitetskih ustanova i jedinica JNA«;

3. Iz oblasti pronalazaštva i tehničkih unapređenja, Dušan Janošev, dipl. inž., za usluge u razvoju, projektovanju i konstituisanju hidrauličnih uređaja vazduhoplova i stalnih organa, probnih stolova i uređaja za ispitivanje avionskih hidrosistema;

4. Iz oblasti društvenih nauka, pukovnik Nikola Anić, potpukovnik Sekula Joksimović i major Mirko Gutić za delo »Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije«, i pukovnik u penziji Dušan Pujić za delo »Metodika marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u JNA«;

5. Za izvanredne uspehe u rukovođenju i komandovanju, general-pukovnik Lambe Mihajlovski, kapetan bojnog broda Fridrih Moreti, pukovnik teh. službe Slobodan Mitrović, dipl. inž., pukovnik, prof. dr stom. Milosav Starčević i rezervni kapetan I klase Ismet Memić.

Komisija za izbor i predlaganje Nagrade »22. decembar«, u sastavu general-pukovnik Milan Daljević, predsednik, general-potpukovnik Milorad Paštrović, general-major Pavle Gajić, pukovnik prof. dr sci med. Miodrag Jašović, pukovnik dr Milan Vučinić, pukovnik dr Mirko Marinković i pukovnik mr Slavko Jeftić, sekretar, predložila je za ovo visoko priznanje one autore čije delo i uspesi predstavljaju naučni i stvaralački doprinos ne samo u razvoju oružanih snaga, već i sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u celini.

U ovoj prilici prenosimo samo neke i samo najznačajnije ocene iz obrazloženja komisije:

Delo dr Petra Kleuta, general-majora u penziji, pod naslovom »Partizanska taktika«, izazvalo je naročito interesovanje kod članova žirija. Autor je u teorijskom određenju uopštio partizanski oblik oružane borbe u narodnooslobodilačkim i revolucionarnim ratovima 19. i 20. veka. Sem toga, posebno je istraživao doprinos Josipa Broza Tita u praksi i razvoju teorije vođenja partizanskog rata u toku našeg NOR-a i koncepcije ONOR-a u savremenim uslovima.

Značaj tog dela proizlazi iz njegovog sadržaja. Autor je, naime, razradio partizansku taktiku u svim oblicima oružane borbe i pri tom reljefno istakao snagu i sredstva, a potom i organizaciju tih snaga i njihovu primenu još u miru i za eventualni rat. Uz obradu načela partizanske taktike, autor veoma skladno povezuje i ističe značaj morala partizana i naroda.

Originalnost rada ogleda se još i u tome što je autor akcenat stavio na budući rat koji bismo mi eventualno vodili. On polazi od mogućnosti potencijalnih agresora, ali i od naših sveukupnih mogućnosti, i pri tom ukazuje i nudi rešenja iz kojih je vidljivo kako i na koji način se valja organizovati, odnosno pripremati i voditi borbu za odbranu svoje zemlje.

Iz svih tih razloga i onih koje sada nismo naveli, komisija smatra da je reč o značajnom delu koje doprinosi obogaćenju naše vojne misli, osobito ratne veštine, pa i šire, i izvan naših granica.

Članak »Psihofizička opterećenost pilota u toku leta« pukovnika prof. dr Rudija Debijađija, potpukovnika dr Nikole Rankovića i potpukovnika mr ph Luke Perovića, nastao je kao plod timskog rada. Autori su prvi put u Jugoslaviji ispitivanjem opterećenja pilota u toku letenja dokazali da dosadašnja simuliranja prilikom opterećenja pilota na zemlji nisu isto što i opterećenja koja nastaju prilikom stvarnog leta. S tim u vezi, rezultati ispitivanja pokazali su da po novoj metodi opterećenja pilota u toku leta dolazi i do velikih ušteda. Ceni se da one dostižu cifru od oko 100 milijardi starih dinara.

Pukovnik prof. dr Momčilo Mitrović i potpukovnik dr Mirza Džinić autori su knjige »Laser u medicini«. Na osnovu širokog i svestranog proučavanja svetskih dostignuća i sopstvenog bogatog kliničkog iskustva s laserom, stečenog u svom radu u Vojnomedicinskoj akademiji, autori su dali značajan doprinos razvoju medicinske teorije i prakse. Knjiga je, kako se u obrazloženju komisije kaže, rezultat petogodišnjeg napornog rada dvojice poznatih stručnjaka i predstavlja novo područje na širokom polju medicinske nauke i prakse.

Delo pukovnika dr Milana Radovića »Prilog organizaciji snabdevanja krvlju, hemoproduktima i infuzijskim rastvorima sanitetskih ustanova i jedinica JNA« daje odgovore na mnoga pitanja koja su od bitnog značaja za uspešna hirurško-reanimacijska zbrinjavanja povređenih u ratu, počev od organizacionih do usko stručnih pitanja i problema. Delo takođe nudi povoljne odgovore na pitanja kako na najbolji način rešiti problem rada službe za transfuziju krvi u ratu, i to u regionalnim i jugoslovenskim razmerama. U nagrađenom članaku od posebnog su značaja naučno utvrđene norme ratnog utroška krvi, hemoprodukata i infuzionih rastvora, a potom i način distribucije i dinamike potrošnje po danima ratovanja.

Dušan Janošev, dipl. maš. inž., dobio je nagradu za zasluge u razvoju projektovanja i konstruisanju hidrauličnih uređaja vazduhoplova i stajnih organa, probnih stolova i uređaja za ispitivanje avionskih hidrosistema. Na osnovu autorovih originalnih projekata i konstrukcija, do sada su realizovana četiri stola koji se proizvode u serijama i koji po svojim tehničkim karakteristikama i pouzdanošću u potpunosti zamenjuju nabavljene probne stolove iz uvoza. Dušan Janošev aktivno radi i na uvođenju u seriju aviona »Galeb« i »Jastreb«. Sem toga, konstruisao je i univerzalni hidraulički probni sto

za ispitivanje sklopova i uređaja hidrauličnog sistema na savremenim avionima.

Delo »Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije«, čiji su autori pukovnik Nikola Anić, potpukovnik Sekula Joksimović i major Mirko Gutić, ocenjeno je od komisije kao najkompleksnije na tu temu u nas. Ta ocena potvrđena je i od strane recenzenata koji su još istakli da je reč o jedinstvenoj i nezaobilaznoj literaturi te vrste za sve naučne i druge radnike u toj oblasti.

Članak pukovnika u penziji Dušana Pujića »Metodika marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja starešina u JNA« svrstan je u red najozbiljnijih i najboljih istraživačkih radova koji veoma doprinose problemu metoda marksističkog obrazovanja u oružanim snagama. Autor je širinom zahvata metodičkih problema, dubinom njihove obrade, traženjem i isticanjem praktičnih rešenja, značajno obogatio metodičku literaturu koja, u to nema sumnje, prelazi okvire i potrebe JNA i ulazi u metodički fond jugoslovenske literature posvećene marksističkom obrazovanju.

General-pukovnik Lambe Mihajlovski, komandant skopske armijske oblasti, istakao se u rukovođenju i komandovanju. Osobito se odlikuje neprekidnom aktivnošću, dinamičnošću i operativnošću na usavršavanju i unapređenju svih elemenata borbene gotovosti. General Mihajlovski je znatno poboljšao i unapredio sistem rukovođenja i komandovanja i osposobljenost svih komandi za rukovođenje u miru i ratu. U celokupnom procesu rukovođenja i komandovanja, unapredio je procenjivanje — predviđanje, planiranje i usmeravanje komandi i starešina za zadatke od bitnog značaja. Kod komandi armija i potčinjenih komandi razvijena je neprekidna operativnost, pravovremena i intenzivna kontrola i pružanje neophodne i pravovremene pomoći.

Pod komandom general-pukovnika Lambeta Mihajlovskog usavršeno je i unapređeno ratno planiranje, usavršene su mere stalne i borbene gotovosti za krizne situacije. Pod njegovom komandom postignuta je vrlo dobra vatrena obučenost jedinica, posebno artiljerijskih, oklopnih i ARJ PVO. Svojim umećem i stručnošću komandant skopske armijske oblasti osigurao je u svim svojim jedinicama i komandama takmičarski duh na unapređenju obuke i na osposobljavanju komandi i starešina za rukovođenje i komandovanje u ratu.

Najzad, u oceni stanja borbene gotovosti general Mihajlovski je realan i dosledan, a takav kriterijum zahteva i od svojih potčinjenih. Zbog svega toga u obrazloženju komisije za dodelu nagrade »22. decembar«, između ostalog, stoji: »Od kada se general-pukovnik Lambe Mihajlovski nalazi na dužnosti komandanta, borbena gotovost ar-

mije kojom komanduje je u stalnom usponu po svim elementima. Efikasnost rukovođenja i komandovanja i organizacijska sposobnost armije i lično komandanta naročito je došla do izražaja u organizaciji, planiranju, pripremi i izvođenju zajedničke združene taktičke vežbe »Jedinstvo 83«, u kojoj su došle do izražaja i realizovani doktrinarno-koncepcijski stavovi i principi naše oružane borbe, uz punu i svestranu saradnju sa RŠTO i drugim strukturama ONO i faktormima DSZ, a vežba je ocenjena od najvišeg rukovodstva zemlje i SSNO visokom ocenom.

Kapetan bojnog broda Fridrih Moreti istakao se u rukovođenju i komandovanju u svim jedinicama kojima je komandovao. Postigao je krupne rezultate na podizanju borbene gotovosti, o čemu svedoči činjenica da su jedinice na čijem je čelu bio tri puta proglašavane kao »najbolje jedinice« vida, a on kao izuzetna ličnost bio je istaknut u listu »Front« u »Zlatnom okviru«.

Kapetan bojnog broda Fridrih Moreti postizao je nadprosečne rezultate u rukovođenju i komandovanju sa težištem na optimalnu taktičku upotrebu podmornica u izvršavanju njihovih zadataka. S tim u vezi napisao je »Uputstvo za upotrebu podmornica«.

Fridrih Moreti uspeo je za veoma kratko vreme da osposobi neke jedinice na moru i da njihovu borbenu sposobnost podigne na visok nivo. Izmenom i savršenijim sistemom rukovođenja i komandovanja postavio je efikasniju operativnu strukturu u jedinicama, što se pokazalo kao veoma uspešno. O stručnosti i umešnosti ovog pomorca pohvalno se izrazio i glavni inspektor narodne odbrane.

Pukovnik Slobodan Mitrović, diplomirani inženjer, inače predsednik Poslovnog odbora Radne organizacije namenske proizvodnje, u svojoj radnoj organizaciji postigao je izuzetne rezultate. Od posebnog su značaja rezultati koje je Slobodan Mitrović postigao u oblasti organizacije (u koncipiranju organizacione strukture, metodama savremenog rukovođenja i upravljanja proizvodnjom) usmeravanjima u oblasti istraživačko-razvojnog sektora, u optimalnom korišćenju postojećih kadrova. Njegova zasluga je i u tome što je u poslednjih nekoliko godina doprineo izgradnji pogona u nedovoljno razvijenim područjima naše zemlje, koji danas veoma uspešno rade.

U svojoj radnoj organizaciji pukovnik Slobodan Mitrović ima autoritet stručnjaka, organizatora i uglednog rukovodioca, osobito među privrednicima naše zemlje, posebno u okviru vojne industrije Jugoslavije. Pukovnik prof. dr stom. Milosav Starčević već više godina uživa ugled stručnjaka koji je cenjen i tražen. Klinika kojom rukovodi prof. Starčević razvila se u veliku ustanovu u kojoj je zaposleno oko 150 lica, među kojima čak 44 lekara, 2 docenta, 2 pro-

fesora, sedam doktora stomatoloških nauka i 3 primarijusa. Na toj klinici godišnje se obavi 120.000 stomatoloških pregleda i izvrši 130.000 stomatoloških intervencija.

Pukovnik prof. dr. sci. stom. Milosav Starčević, osim Klinike za stomatologiju VMA, rukovodi i stomatološkom službom JNA u celine i ima neposredan uvid u rad 280 stomatologa u JNA raspoređenih po stomatološkim centrima. Postignuti rezultati i na Klinici za stomatologiju VMA i u stomatološkoj službi u JNA zasluga su ličnog zalaganja i sposobnosti prof. Starčevića. Naime, pod neposrednim rukovodstvom poznatog profesora, u svim oblastima stomatologije, a posebno iz oblasti bolesti zuba, usta i stomatološke protetike i zubne tehnike, u potpunosti je izmenjena zastarela tehnologija rada. U isto vreme, znatno je proširen asortiman stomatoloških i zubotehničkih radova. Stoga se sa sigurnošću može tvrditi da je Klinika za stomatologiju VMA jedina stomatološka ustanova u zemlji koja se po kvalitetu i asortimanu usluga može meriti sa najboljim klinikama te vrste u svetu, a njen načelnik pukovnik prof. dr. Milosav Starčević u red vodećih stručnjaka Evrope i sveta.

Rezervni kapetan I klase Ismet Memić, komandant jedne jedinice Teritorijalne odbrane u SR Bosni i Hercegovini, odgovornim, savesnim, predanim i stvaralačkim radom dao je krupan doprinos razvoju sistema ONO i DSZ i unapređenju sistema rukovođenja i komandovanja u Teritorijalnoj odbrani.

Iako se Ismet Memić nalazi na rukovodećoj dužnosti u privredi, s naročitim uspehom već duže vreme obavlja razne komandne dužnosti i izuzetno doprinosi podizanju borbene gotovosti jedinica u kojima je načelnik štaba ili komandant. Osmišljenim metodama i sadržajima rada dao je krupan doprinos osavremenjavanju obuke i vaspitanja, opremanja i uvežbavanja štabova, komandi i jedinica Teritorijalne odbrane.

Zbog visokog stepena borbene gotovosti jedinice kojom komanduje, Ismet Memić dobio je vrlo dobru ocenu od Glavne inspekcije narodne odbrane.

Pored doprinosa na funkcionalnim i radnim dužnostima u Teritorijalnoj odbrani, Ismet Memić, rezervni kapetan I klase, veoma je cenjen i poštovan u svojim i drugim jedinicama Teritorijalne odbrane, i šire.

V. A.